

ಜೀವನಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಧ್ಯಾನ

ಲೀಲಾ ಅಪ್ಪಾಜಿ
ಬರ್ಟ್ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್

ಆಗೀಗ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡಿದರೂ ಮೂಲತಃ ನಾನು ಹಕ್ಕಿ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿ, ಎಂಟು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾಗಿ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯ ಬಳಿಕ 2015ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಅದುವರೆಗೂ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ

ಉತ್ತಾಹದಿಂದ ಹುಡುಕಿದಾಗ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ದಾರಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ. ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಂಡ್ಯದಂತಹ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕಿ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ಪರಿಚಯವೂ ಇರದೆ, ಜೊತೆಯೂ ಇರದೆ ನಾನು ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ ಅಚ್ಚರಿಯ ನೋಟಗಳ ಪುಶ್ಕೆಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಎದುರಾದವು. 'ಯಾಕೆ ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಿತ್ರ?', 'ಟೀವಿಗೆ ಕೊಡ್ತೀರಾ?', 'ನಿಮಗೇನು ಲಾಭ? ಲಾಭ ಇಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಲೆನ್ಸ್ ತಂದಿರಾ?' - ಇಂಥ ನಾನಾ ನಮೂನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾದವು. ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಉತ್ತರ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೌನ. ಕಾರಣ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಹಕ್ಕಿ ಕೈತಪ್ಪುವ ಭಯ. ಮಾನವನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ

Cyanotype Impressions' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು.

ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ ಅಲ್ಪಿನಾ ಗೊಸಾವುಯೆರ್ ಅವರನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಫೋಟೋಗ್ರಫಿಯನ್ನು ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮಹಿಳೆ ಎಂದು ಗುರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೆನೆವೆವ್ ಎಲಿಜಬೆತ್ ಡಿಸ್‌ಡೆರಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆಯೂ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಫೋಟೋಗ್ರಫಿಗೆ ಇಳಿದು, ವೃತ್ತಿಪರ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ಆಗಿ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. 1843ರಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಗಂಡನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ 1847ರಲ್ಲಿ ಪತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ, ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಆ ಸುದ್ದಿಯೊಂದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಚಂದಕ್ಕೆ ಕಲೆಯ ಗಂಧ

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲೇ ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಕಲೆಯೂ ಹೌದು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು. 1850ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ 'ಆರ್ಟಿಸ್ಟಿಕ್ ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಲೇಡಿ ಕ್ಲೆಮೆಂಟಿನಾ ಹವಾರ್ಡನ್ ಮತ್ತು ಜೂಲಿಯಾ ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾನ್ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಲೆಮೆಂಟಿನಾ ಭಾವಚಿತ್ರ ಫೋಟೋಗ್ರಫಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದರು. 1863-64ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಫೋಟೋಗ್ರಫಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ರಜತಪದಕವೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕಿ ಜೂಲಿಯಾ ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾನ್ ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರದ ಕುರಿತಾಗಿಯೇ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ನೂರಾರು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸೆಲೆಬ್ರಿಟಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೆಗೆದ ಮನುಕು ಚಿತ್ರಗಳು ಅವರ ಜೀವಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ 'ತಾಂತ್ರಿಕ ದೋಷ' ಎಂಬ ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ

ಉತ್ತರಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಅವರ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ಮೋನಲ್ ಫೀಸಂಟ್ ಚೋಪ್ಪಾ

